

Izhaja
vsak mesec enkrat.
—
Uredništvo in uprav-
ništvo je v
Salendrovi ulici št. 6.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.
Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.
Odgovorni urednik:
Ivan Frelih

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 1.

Ljubljana, 15. februarja 1926.

Leto VI.

Hišni posestniki proti svojim koristim.

Marsikdo bo iznenaden nad tem nadpisom, a kdor поближе pozna organizacijo hišnih posestnikov, zlasti po deželi in nepojmovanje potrebe skupnega dela, kakor tudi oklenitve na našo organizacijo, bo moral z obžalovanjem pritrditi, da mnogo hišnih posestnikov nikakor neče doprinesati za svoje koristi in s tem izboljšati svoj položaj. Ne bomo danes naštevati nobenih uspehov, katere vidijo vsi naši nasprotniki, neče jih pa priznati veliko posestnikov. Leta in leta jih opominjamo, pozivamo na pristop, ustanavljanje novih društev, kjer ista še ne obstoje, a vse brez pravega uspeha. Mnogo je še krajev, kjer še ne obstoje potrebna društva posestnikov, v drugih samo života-rijo na papirju, a izvoljeni društveni odbor ne kaže nobenega delovanja in ne daje nikake inicijative. Ne brigajo se za pobiranje članarine in naročnine, ne pridobivajo novih članov, ker se jim ne zdi vredno razlagati velikega pomena naše v celi Evropi razširjene organizacije, ki je po posameznih društvih, zvezah združena v mednarodno centralno zvezo s sedežem v Parizu. Sto in stotisoči, da celo na milijone je združenih hišnih in zemljiških posestnikov po drugih državah, a v naši državi samo neznatno število posestnikov, še z manjšim številom društev.

Pa tudi to je resnica, da ravno pri nas posestniki najbolj tarnajo, zabavljajo in kritikujejo, ne pomislujoč pri tem, da si le z organizacijo in skupnim nastopom zamorejo izboljšati njih sedaj res nevzdržne razmere.

Ne pomislijo, kedo naj se bori za njih koristi, če to ne bo delala njih organizacija po svojih poverjenih zastopnikih. Vže veliki državnik in predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk je deputaciji hišnih posestnikov, ko je pri njem utemeljevala odpravo stanovanjske zaščite, odgovoril: »Mi smo demokratična država, organizirajte se in po svojih organizacijah izvojujte svoje pravice.« Te pomembne besede polagamo v razmišljanje vsem posestnikom v naši mladi državi, v kateri so posestniki z dosedanjim organizacijo dosegli res precejšnje vidne uspehe in ki bi jih brez modrega nastopa dosedanjih voditeljev naše organizacije nikakor ne bilo. Smo v letu 1925 in dne 1. novembra t. l. poteče sedanji stanovanjski zakon. Težko smo ga sprejeli hišni posestniki, dasiravno je prinesel mnogo olajšav, in noben posestnik sedaj ne misli, da bi se smel zakon še v kaki, četudi izboljšani obliki podaljšati. Ne vprašajo pa hišne posestnike pri tem prav nič, kedo se bo takrat zanje bojeval in dokazoval nepotrebo stanovanjskega zakona, če ne bo naša organizacija do takrat tako močno izpopolnjena, da bo na tisoče organiziranih posestnikov v društvih po vseh večjih krajih pokazalo svojo moč in neomajljivo voljo boriti se za svojo pravo do skrajnosti pred vlado, kakor pred narodnimi poslanci. Nasprotniki

so vže na delu, kakor kaže zadnji občni zbor najemnikov v Mariboru, na katerem so najemniki zahtevali celo poslabšanje sedanjega stanovanjskega zakona.

Če torej hišni posestniki res hočejo 1. novembra t. l. doseči popolnoma prosto razpolaganje s svojo lastnino, potem morajo zato tudi nekaj doprinesiti, t. j. morajo postati vsi posestniki člani naših društev. Vsak posestnik mora biti član enega društva, biti naročnik »Mojega doma« ter v redu plačevati članarino in naročnino. Če pa hišni posestniki, kakor sedaj ne bodo imeli niti toliko smisla in stanovske zavesti, da bi pristopili ali vsaj ostali člani društev, potem posestniki nočejo svobode in izboljšanja razmer ter sami delujejo proti odpravi stanovanjskega zakona. Tisti posestnik, ki izstopi iz društva ali vrne »Moj dom« oziroma ga niti ne plača, naj se zaveda, da dela proti sebi in s tem proti koristim vseh posestnikov. Naveličali smo se že opominjati na vkup vse posestnike in če torej nečejo tega videti, potem naj pripišejo sebi podaljšanje stanovanjskega zakona. Kolikor smo dosegli za male posestnike, ko se jim je dalo na prosto eno stanovanje, zato pa je veliko število posestnikov, zlasti v naši Rožni dolini odstopilo od društva, češ, da zanje premalo dosežemo. Če plačujejo prevelike občinske doklade so tega sami krivi. Mnogo je tudi hišnih posestnikov, ki pristopijo k društvu šele takrat, ko je kaka stanovanjska zadeva zanje neugodno izpala ali pa odstopijo, če slučajno s svojo zahtevo pri stanovanjskih oblastih niso uspeli. Vsak preudaren in razsoden posestnik pa mora uvideti, da naša društva ne morejo reševati posameznih slučajev in uplivati na rešitev, pač pa delati na odpravo ali vsaj izboljšanje stanovanjskega zakona in paziti na to, da se stanovanjski zakon ne razlaga nam v škodo. Pri posameznih slučajih pa zmoremo pomagati le v toliko, da prizadetemu posestniku damo natančno in sigurno pojasnilo v zadevi in mu s tem po možnosti pripomoči do ugodne rešitve. Če torej hišni posestniki nočejo več imeti robstva najemnikov nad seboj, naj se z vso vne-mo oprimejo naše organizacije, pridobivajo nove člane ustanavljajo društva, kjer jih še ni in s tem skušajo razširiti našo moč in veljavo. Vsa mesta in kraje, kjer še ne poslujejo naša društva, jih morejo letos dobiti, da bomo mogli na našem kongresu posestnikov, ki se vrši letos v Ljubljani pokazati, kako dobro smo organizirani posestniki v Sloveniji.

Pa večina hišnih posestnikov, zopet misli, letos bo odpravljen stanovanjski zakon, potem pa nima društvo za me nobenega pomena več. Toda tudi ti so v veliki zmoti.

Še letos pride na vrsto davčna reforma, t. j. izenačenje direktnih davkov in kdo bi zopet delal za posestnike, ako ne naša močna in vplivna organizacija. Pa tudi če bi vlada še ne predložila davčne reforme, moramo na shodih od vlade izsiliti, da se vsaj dosežejo nekake davčne

olajšave za Slovenijo. Po odpravi stanovanjskega zakona in davčni reformi pa pridejo na vrsto druga važna gospodarska vprašanja, ki jih bo zopet mogoče rešiti le po močni organizaciji. Hišni posestniki naj sedaj uvažujejo te naše resne in svarilne besede in jih skušajo uveljaviti in udeležiti. Če bi pa posestniki teh naših opominov ne smatrali za potrebne in se po njih ravnali ter tudi v prihodnje ničesar ne doprinesli za svojo stanovsko skupnost in organizacijo, potem so sami krivi, če bodo še dolgo čakali na izboljšanje svojega položaja. Torej vsi na vkup v eno skupno bojno fronto za svoja prava po starem geslu: Vsi za enega, eden za vse! To smo bili primorani povedati brez ozira na levo in desno, edino z namenom koristiti našemu ogroženemu stanu.

Govor g. Prienka, profesorja, na mednarodnem kongresu posestnikov v Parizu.

Gospod predsednik je pred nekoliko dnevi želel, da predložimo poročilo na kongresu mi kot Rusi, ki zastopamo lastnino v Rusiji, toda na žalost, gospoda, v Rusiji ni nobene lastnine več; resnica je, da je tu v Parizu nad 400 šoferjev, ki so morali vse svoje imetje zapustiti v Rusiji, ki so se borili proti poljševizmu. Vi veste, da je lastnina uničena v Rusiji.

Nikar ne pozabite, da boljševiki pravijo, da so zopet vzpostavili neko gotovo lastnino v Rusiji; a treba jim je reči, da to absolutno ni resnica. Nova politika ekonomije, ki se zove »Nep« ni nič drugega, kakor prevara in zadošča, da vam samo prečitam prvi člen tega sovjetskega državlanskega zakonika, pa vas o tem prepričam. Je zbranih tu dosti pravnikov, ki morejo ta zakon presoditi.

»Državlanske pravice se ne bodo varovale, v kolikor bi one bile proti državnim interesom.«

Temu ni treba komentarja. V kazenskem zakoniku, ki govori tudi o mnogih sporih, ki so predvideni v državnem pravu, se pravi, da krivica ali prestop v sovjetski Rusiji se ceni pri sodišču po interesih proletarcev, v kolikor bi bili ti ogroženi.

Temu ni treba nič dostaviti.

Dovolite, da Vam v kratkem povem, kaj je bila posledica vsega tega. Hočem Vam navesti nekatere številke v nadi, da jih želite slišati.

Kako je vplivalo odvzete pravice prostega razpolaganja s privatno lastnino na poljedelstvo, dokazujejo ti-le podatki: Pri-delek žita pred in med vojno na ozemlju, ki danes pripada pod sovjetsko Rusijo, je znašal 3.900.000.000 pudov (pud se računa za 16 kg teže). Sedaj je žetev donesla in sicer to leto, ki se ceni kot jako dobro, samo 2.100.000.000 pudov, kar znaša le dobro polovico tega, kar je žetev popreje dajala.

Danes je cena pšenici v Petrogradu za en kilogram točno osem desetih ene kopejke v zlatu, kar znači, da ne dobiva seljak

vsled porušene lastnine za en kilogram pšenice v Petrogradu nič več kot 5 papirnatih centimov (t. j. eno osmino pare v zlatu).

Proizvod v industriji je takisto jako padel, vsled uničene svojine je industrija padla na 8 odstotkov od tega, kar se je proizvedilo pred vojno v železni rudi. Proizvod bakra je padel na 1 in pol odstotka od predvojnega. Novih železniških vagonov se dela le 2 odstotka tistega števila, ki se je izdelovalo pred vojno.

V teku l. 1923 so morali sovjeti zapreti 45 tovarn za volnene tkanine od bivših 64, ki so bile še preostale, a od 9 tekstilnih fabrik, ki so preostale v pričetku tega leta, jih je 7 prenehalo delati.

Pridelovanje soli je takisto padlo in 7 takih podjetij v enem okraju je moralo delo ustaviti in sta ostali samo še dve, da vegetirata, dočim so v drugem kraju države, kjer jih je bilo 7, morale 4 opustiti delo.

Raztirali so vse kapitaliste, a pridobili so proletarce. Sedaj en srednji sovjetski delavec ne zasluži več kot 6 do 12 zlatih rubljev na mesec. Jaz vem gotovo, da en delavec v Severni Ameriki, v Zedinjenih državah, zasluži toliko na dan.

Kakšne so plače v Rusiji v primeri s cenami za življenje, to sem Vam že pokazal. Kapitalistična skupina več ne obstoji in vse amortizacije za narodno pridobitino gredo v Rusiji skozi državni budžet, torej ne postopno skoz trgovino. Potemtakem se v proračunavanju cene blaga ne jemlje amortizacijo v ozir.

Mi smo torej dokazali, da so cene izgotovljenemu blagu nacionaliziranih tovarov mnogo višje nego v tujem svetu.

V državah torej, kjer se kriči proti kapitalu, pa ravno zaradi kapitala zasluži en delavec tridesetkrat več, ostaja še poleg te plače en gotov zaslužek tudi fabrikantu (kapitalistu).

Uničite kapital in delavec bo imel mizerno plačo, kar je pa še huje, je to, da tako izdelano blago stane še mnogo več kakor v tujini. (Glasno odobravanje.)

Sedaj se v Rusiji zelo malo proizvaja in ona preživlja neko krizo, a ne krizo prevelikega proizvodstva, ampak krizo kupcev; kmetje namreč, ki prodajajo živež pod nič, ne morejo kupovati blaga. Jaz sem baš prejel sovjetski razpis, ki določa ceno pavolnatemu platnu, znižujoč jo od 37 kopejk na 26 kopejk za vatlo, kar znači ravno tretjino čiste izgube pri vatlu tega platna.

Je tukaj mnogo članov, ki zastopajo imovino. V Rusiji je hišna lastnina nacionalizirana, pa ne vsa; toda kakšen rezultat je podalo to nacionaliziranje hišne lastnine? Kot odgovor na to vprašanje Vam prečitam dva citata iz sovjetskega uradnega časopisa. Prvi citat:

»V pomanjkanju tehničnega nadzorstva se nihče ne briga, da bi popravil poslopja, da bi preprečeval krajo vrat in oken in drugega stavbnega materiala; občinska poslopja propadajo očitno in treba je računati, da bodo čez deset ali petnajst let javna poslopja brez razlike predstavljala samo kup opeke in nič več.« (Ploskanje.)

Tako pravijo sovjeti sami v svojih uradnih novinah.

Drugi citat je vzet iz uradnega poročila o občinskih delih v Petrogradu.

Petrograd je bil nekaj mesto od preko 2.000.000 prebivalcev. Po prvem polletju l. 1922, so boljševiki objavili poročilo o tem, kar so izvršili za časa preteklega polletja. V tem poročilu se pripoveduje, da občinska dela jako napredujejo: glede poprave Petrograjske kanalizacije v betonu se je delalo 6 mesev in v vsem tem času se ni moglo izdelati več kakor 156 metrov dolžine (Smeh), a ulic in cest se ni moglo popraviti več kakor 3 odstotke od tega, kar je bilo sklenjeno po načrtu, ki ga je občina izdelala. Ako še pristavim, da je bil ta načrt

sploh izdelan jako varčno, more se misliti, da mnogo ulic sploh ni bilo v načrtu.

Evo Vam poročila ene občine, poročila, ki se ne naslanja niti na hišne lastnike niti na kapitaliste, in mislim, da je najboljši dokaz boljševiške nezmožnosti. (Glasno odobravanje.)

Rusija torej, kakor so sovjeti sami izjavili, očitno propada in ako ona še obstaja, je samo radi tega, ker ima še preostale rezerve, ki smo jih mi državljani nakupili in od katerih oni sedaj žive. Toda tudi tem pride enkrat konec in tedaj se ves boljševiški sistem zruši kakor hiša iz kart.

Rusija propada in nikakor bi mi ne hoteli, da pridejo tudi drugi v ta strašni položaj, v katerem se danes nahajamo mi.

En kongresist: »Bog nas varuj boljševizma!« (Živo odobravanje.)

J. J.

Nekaj odgovorov glede stanovanjskega zakona.

1. Katere so največje krivice, ki so se storile hišnim posestnikom s stanovanjskim zakonom?

S stanovanjskim zakonom so se prizadejale hišnim posestnikom krivice v duševnem, etičnem in materijalnem oziru.

a) Krivice v duševnem ali etičnem oziru: Že pri živalih razvitejših vrst opazamo stremljenje po lastninski pravici. Posebno imajo pravico do svojega doma: gnezda, brloga itd. Te pravice sovrstniki priznavajo. Razen tega obstajajo med nekaterimi vrstami še druge lastninske pravice, tako n. pr. do roparskega revirja.

Te primitivne lastninske pravice so razvite že pri divjih narodih bolje, kakor pri živalih. Z razvojem človeka pa se je razvila tudi lastninska pravica do današnje stopnje. Razvijala se je z njim vred in v istem tempu, kakor s je razvijal on. Lastninska pravica je bistven del današnjega človeka. Kdor pobija njegovo lastninsko pravico, ta pobija človečanstvo človeka, ta zahteva od človeka, da naj ne bi bil človek. Ruski pisatelj Dostojevski je bil obsojen na ječo v Sibiriji. V svoji knjigi: »Zapiski iz mrtvega doma« opisuje življenje teh najbednejših, na mnoga in mnoga leta, večnoma pa na dosmrtno ječo in prognanstvo obsojenih kaznjencev. Pravi, da je gnalo večino kaznjencev z najhujšo silo do tega, da so si pridobili nekoliko lastnih predmetov, da so posedali toraj nekaj lastnega premoženja. Kaznenec se je trudil in delal poleg težkega katoržnega dela tudi še ob prostem času, kakor ob nedeljah, v svrhu, da si je pridela nekaj lastnih predmetov. Odrtrgal si je od ust bori kruhek samo zato, da si je mogel nabaviti to in ono. In to kljub temu, da je bilo strogo zabranjeno, imti kaj lastnega. Dostojevski pravi, da bi kaznjenci brez lastnega premoženja sploh ne mogli živeti in da je bilo edino to tisto, ki jih je držalo na stopnji človeka.

Tudi hišni posestniki so si pridobili vsak nekaj premoženja. Ta si ga je pridobil več, oni manj, kakor močan je pač nagon v tem ali onem. Državniki pa so šli in so jim njih lastnino zaplenili, odvzeli! Vrh tega so jih izročili zasmehu najemnikov, upravnih uradnikov in sodnikov! Naši državni postopajo torej z onimi, ki so po izreku najuglednejših državnikov steber države, brezobzirneje, krutejše, kakor so so postopali nerahločutni poveljniki sibirskih ječ, katorž, z ujetniki. Dostojevski pravi: Čeravno je bilo ujetnikom strogo prepovedano, imeti poleg eraričnih predmetov, kakor obleke, perila, čevljev, krtač, karkoli lastnega, so poveljniki to vendar pustili.

Današnji državni pa hišnim posestnikom to odrekajo!

Grški modrijan in državnik, je rekel: »Za državnika ni dovolj, da zna ljudstvo vladati. Važnejše je, da je zna vzgajati.« Kdor pa hoče ljudstvo vzgajati, ta mora poznati njegovo psihologijo. Ali jo današnji državni poznajo? So torej zmožni vladanja? — Kakor so prišli v današnjih časih nepoklicani do tega, da izvršujejo trgovinske posle, tako so prišli nepoklicani tudi do državnih poslov!

Edino radi tega se postopa s hišnimi posestniki tako!

b) Krivice v materijalnem oziru: Gospod je rekel nekako tako-le: »Oni, ki je sprejel pet talentov, mi jih mora vrniti deset in oni, ki je sprejel sedem talentov, jih mora vrniti štiriinajst!« Kdor je podedoval eno hišo, ima zapustiti tedaj svojim naslednikom (otrokom) dve hiši. Vsled stanovanjskega zakona pa jim bo zapustil samo eno hišo, ki jo je bil podedoval, a še to v razdrapanem stanju. V mnogih slučajih pa jim ne bo zapustil niti take. Stanovanjski zakon ga je prisilil ali v fizičnem oziru (pomanjkanje, nemožnost, da bi vršil poprave), ali pa v psihičnem oziru (jeza, obup), da jo je prodal.

2. Katere so bile ovire za časa veljave stanovanjskega zakona za zidanje novih stanovanj in sploh za zmanjšanje stanovanjske krize?

Tudi ovire moramo deliti v psihološke in fizične.

a) Psihološke ovire: Znanstvena raziskavanja, ki so se vršila pred vojno skoro po vseh večjih kulturnih državah v zelo velikem obsegu in z veliko natančnostjo, so dokazala enoglasno, da je potrebna za izvršitev vsakega dela predvsem: volja. Čim težavnejše je delo, tem močnejša mora biti volja. Kdor je psiholog, ta ve, da mora pripraviti človeka pred vsakim delom v primerno razpoloženje, po domače: v dobro voljo. Ali pa morejo biti hišni posestniki, s katerimi se postopa, kakor je dokazano zgoraj pod točko 1, naravnost barbarsko, dobre volje? Hišni posestniki so za pripravljanje stanovanj (to delo je bilo težko že pred vojno, v normalnih časih, a je težje še danes!) duševno popolnoma nezmožni. Dokler pa hišni posestniki ne bodo pripravljali stanovanj, dotlej stanovanjska beda ne bo prenehala. Žito, moko, krompir, fižol itd. nam more dobavljati le kmet; trgovsko robo le trgovci; stanovanja le hišni posestniki!

b) Ako bi pa bil med hišnimi posestniki kedo tako top, da bi pod 1 opisanega nasilja ne občutil, da bi bil torej vkljub vsemu še dobre volje, za zidanje razpoložen, pa ne more zidati radi tega, ker mu je vzel stanovanjski zakon dohodke in obenem kredit.

3. Ali mislite, da bi se z odpravo stanovanjskega zakona stanovanjska kriza polagoma zmanjšala?

Po ukinjenju stanovanjskega zakona bodo prišli hišni posestniki zopet v normalno duševno stanje in bodo postali zopet delavni. Delali bodo v svojem delokrogu, to je: pripravljali bodo stanovanja. Ob enem bodo imeli tudi sredstva in pa kredit, ki je za stavbitelja posebno dandanes neobhodno potreben. Hišni posestniki Slovenije so v stanju, pripraviti v najkrajšem času, najslaj tekom enega leta, na parcelah, katere imajo poleg svojih hiš, v prostorih, ki so do sedaj še neizrabljeni, posebno pa v podstrešjih, na tisoče novih stanovanj. Biti pa morajo zato pred vsem razpoloženi, biti morajo dobre volje. To pa bo samo tedaj, če ne bo nad njimi prav nobenega pritiska. S stališča psihologije je potrebna torej takojšnja popolna odprava stanovanjskega zakona.

4. Ali je bila potrebna uvedba stanovanjskega zakona in ali je stanovanjski zakon vplival povoljno na stanovanjsko krizo ali jo je pa s svojim postankom celo poslabšal.

Za glad je potreben živež; za boste noge so potrebni čevlji; za nagec je potrebna obleka; za stanovanje so potrebna stanovanja. Radi tega bi se bilo imelo delati po vojni takoj na to, da bi se pripravilo čim več stanovanj. Produkcijo živil more pospešiti kmetovalec; produkcijo obleke in obutja morejo pospešiti obrtniki, tovarnarji in trgovci; produkcijo stanovanj pa hišni posestniki. Za vse je pa predpogoj primerno duševno razpoloženje, dobra volja. Razen tega so potrebna tudi večja ali manjša denarna sredstva. Ker je vzel stanovanjski zakon hišnim posestnikom voljo, kakor tudi sredstva, je moral vplivati na stanovanjsko krizo slabo in je to, kakor uči izkušnja, tudi res storil. Stanovanjski zakon ni pripravljaj stanovanj, temveč je pripravljaj istih preprečil. Zato stanovanjski zakon stanovanjske bede ni zmanjšal, temveč je isto povečal.

Na podlagi zgoraj navedenega moramo reči, da je potrebna za hišne posestnike takojšnja popolna prostost!

Izpremembe v pravilniku za izvrševanje zakona o stanovanjih.*

Na podstavi člena 83. zakona o stanovanjih z dne 15. maja 1925 odredim:

1. K členu 34. Prvi odstavek pravilnika za izvrševanje zakona o stanovanjih z dne 23. junija 1925. (»Službene Novine« z dne 26. junija 1925., št. 141 (XXIX.—1925) **) se izpreminja ter se glasi: »Nagrada predsednikom in sodnikom sodišč prve stopnje v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani znaša po 80 Din« itd.

2. K členu 35. Besedilo se izpreminja ter se glasi: »Nagrada za predsednike in sodnike višjih sodišč v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu znaša po 80 Din« itd.

3. K členu 76. Besedilo naj se glasi: »Ves dohodek od pobranih taks, ki preostane po izvršenem izplačilu sodnega osebja, se pošlje v obrestovanje državni hipotekarni banki v Beogradu za fond za zidanje malih stanovanj in za ostale potrebe za vzdrževanje institucij po zakonu o stanovanjih.«

Te izpremembe stopijo v veljavo z dnem, ko se razglase v »Službenih Novinah«.

V Beogradu, 29. jan. 1926.; št. 1069.

Minster za soc. politiko: M. Simonović s. r.

Razpis vsem stanovanjskim sodiščem glede člena 82. zakona o stanovanjih.*

Uporabljanje člena 82. sedanjega zakona o stanovanjih, specialno pa njegovega tretjega odstavka, je povzročilo pri poedinah stanovanjskih sodiščih različno tolmačenje.

Poklican s členom 83. tega zakona, skrbeti za izvrševanje tega zakona, dajem zato, da zagotovim enotno uporabljanje zgoraj omenjenega predpisa v členu 82., naslednje pojasnilo ter pozivljem vsa stanovanjska sodišča, naj v konkretnih primerih postopajo po njem:

Po prejšnjem zakonu o stanovanjih — člen 3. — so reševala vse spore v višini najemnine, ne glede na vrsto zgradb, razsodišča.

Po sedanjem zakonu so oproščeni zakonske omejitve vsi lokali in poslovni prostori kakor tudi izvestno število stanovanj, določeno z zakonom.

Za ono vrsto zgradb, za katero je tudi z novim zakonom pridržana zakonska omejitev glede razpolaganja z njimi, je rečeno — v členu 81. sedanjega zakona — da eventualnih sporov o najemninah ne rešujejo razsodišča, ampak stanovanjska sodišča.

Kar se tiče ostalih zgradb, za katere je omejitev ukinjena, rešujejo seveda od časa svobodnega razpolaganja z njimi tudi spore o najemninah redna sodišča.

Ker pa se je v tretjem odstavku člena 82. določilo medčasje — od dne 1. maja do dne 1. novembra 1925. —, za katero se je vendarle začasno pridržala neodpovednost najemnikom teh zgradb, se tudi reševanje eventualnih sporov o višini njih najemnine ni postavilo v pristojnost rednih sodišč, nego se je zanje izjemoma in začasno pridržala pristojnost razsodišč, ki so za vse ostale primere ukinjena.

Zakonodajalec je domneval, kar je tudi popolnoma logično, da se takoj začetkom omenjenega medčasa ali doseže soglasnost med najemodajalcem in najemnikom o višini najemnine ali pa da se najemodajalec takoj še v prvem mesecu obrne zaradi nje ureditve na razsodišče. Zato je odredil izrečno in kategorično v poslednjem odstavku navedenega člena 82: »Poslovanje tega razsodišča preneha dne 1. novembra 1925.«

To pomeni: Zakonodajalec ni mislil tudi na to možnost, da bi kateri izmed najemodajalcev čakal do poslednjega trenutka gorenjega medčasa ter se šele takrat obrnil na razsodišče.

Ker ni za take nerešene spore izrečno zakonske navedbe, nastaja vprašanje, ali so za te nerešene spore o najemninah pristojna redna sodišča ali stanovanjska sodišča ali pa jih morajo rešiti razsodišča po zakonu o stanovanjih.

Ker zakonodajalec s poslednjim odstavkom člena 82. izrečno prepoveduje poslovanje razsodišč izza dne 1. novembra in tudi ne smejo več poslovati.

Ker pa se morale določbe o najemninah v tem medčasu vendarle izdati glede na predpise sedanjega in prejšnjega zakona o stanovanjih, smatram, vpoštevaje tudi člena 80. in 81. sedanjega zakona, da je v zmislu veljavnega zakona o stanovanjih, da rešijo vse take spore stanovanjska sodišča po odredbah člena 3. prejšnjega zakona.

V Beogradu, dne 23. januarja 1926. št. 780.

Minister za socialno politiko:
M. Simonović s. r.

Važna razsodba stanovanjskega sodišča v Zagrebu.

Brez dovoljenja hišnega gospodarja niso dovoljeni nobeni podnajemi.

Naj si bo zakon jasen ali nejasen, gotovo je dejstvo, da se v Sloveniji išče in išče dobiti tako razlago, ki naj bi bila v korist najemnikom in škodo hišnim posestnikom. Tako je na naše največje iznenađenje ljubljansko stanovanjsko sodišče I. stopnje pričelo tolmačiti člen 8 stanovanjskega zakona, da morajo najemniki imeti dovoljenje hišnega gospodarja samo za take podnajeme, ki so se sklenili po 15. maju 1925. Za vse one podnajemnike, ki so dobili podnajem že pred novim stanovanjskim zakonom pa člen 8. stan. zakona ne velja in ga hišni posestniki pod nobenim pogojem ne morejo prepovedati. Ko je bila izdana prva razsodba v tem pogledu, smo brezpogojno svetovali pritožbo na višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu,

ki je sedaj izdal sledečo končnoveljavno razsodbo:

Po členu 8 stan. zakona ni dovoljeno ene sobe dajati v podnajem brez dovoljenja hišnega lastnika.

Ta ustanova se razteguje tudi na one podnajeme, ki so bili sklenjeni, predno je stopil v moč ta zakon in one, ki jih je ta zakon zatekel že v moči, ker se iz ustanove tega zakona ne more zaključiti, da taki podnajemi ne spadajo pod te omejitve. Ker je nesporno, da je hišna lastnica, potem, ko je v veljavi stan. zakon z dne 15. maja 1925 zabranila najemnici izdavanje sob v podnajem, in ker je nesporno, da se najemnica tej zahtevi ni odzvala, niti podvzela potrebne korake, da se podnajemna pogodba razruši z N. N., se je pregrešila zoper ustanovo člena 8 stanovanjskega zakona ter se mora upotrebiti zadnji stavek člena 8.

Radi tega se uvažuje pritožba I. I. in se po zadnjem odstavku člena 8 stan. zakona najemnica kaznuje z izselitvijo pod pretnjo izvršbe deložacije v roku 15 dni.

Mesto da bi se bila najemnica s hišno posestnico lepo sporazumela in pobotala, je vsled napačnih informacij nastopila pravdo s posestnico ter je radi tega sedaj izgubila stanovanje.

To je gotovo zelo važna razsodba za vse najemnike, podnajemnike, kakor tudi hišne gospodarje ter upamo, da bo mnogo pripomogla do prepotrebnega sporazuma.

Protestni shod hišnih in zemljiških posestnikov na Bledu.

V nedeljo, 24. januarja je sklical g. Ivan Frelih., predsednik Zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v gostilni g. Al. Majcen shod, katerega se je udeležilo nad 90 posestnikov.

Gospod sklicatelj, ki je bil izvoljen za predsednika, je govoril zelo zanimivo o davčnih razmerah, katere je točno pojasnil, tako, da so mu navzoči sledili z največjim zanimanjem. Ko je končal še mu je v imenu zborovalcev g. Ivan Rus prisrčno zahvalil za njegova izvajanja in prizadevanja. Nato so se postavile resolucije proti višini in izterjavanju davkov, ki so bile soglasno sprejete. Sklenilo se je ustanoviti društvo posestnikov za Bled in okolico ter se je v ta namen izvolil pripravljalni odbor.

Nato je g. predsednik otvoril debato o lokalnih razmerah na Bledu, o zvišanju zdraviliških in godbenih taks ter dokazal, kako zle posledice bi to zvišanje imele za Bled. Zlasti bi izostali vsi vnanji lastniki vil, ki bi morali v lastnih hišah plačevati tako ogromne vsote. Vsi navzoči so mu pritrdjevali in ploskali, izvzemši del omizja g. župana. Le-ta je nato dobil besedo in zelo dolgo govoril — ali prepričal ni nobenega. Na predsednikovo vprašanje ni odgovoril, dasi ga je ponovno pozival. Predsednik je g. župana tudi prosil naj sklep o zvišanju taks še enkrat vzame v pretres, ko vendar vidi na kakšen odpor je naletel s tem.

Gospod župan je odgovoril, da v tem oziru ne bo odnehal, če bi tudi Blejci prav imeli. Razlagal je koliko je on znižal obč. doklade in s tem razbremenil davkoplačevalce. Navzoči so se čudili kako more o tem govoriti kot protiutež zvišanju taks. Ker je g. župan napeljal takšno vprašanje na drugo polje, mu je nato g. Ivan Rus nepobitno dokazal s številkami, kako velike svote so se izdale za nepotrebna dela v preteklem letu in se s tem naprtil občini ogromen dolg, katerega misli župan odplačevati z zvišanimi taksami. Živahno ploskanje je pričelo, kako so navzoči odobraval govornikova izvajanja. — Fr. Rus je opozoril na to,

* Objavljeno v »Uradnem listu« 52/33 z dne 13. febr. 1926.

* Objavljeno v »Uradnem listu« 53/33 z dne 13. februarja 1926.

da se višina procentov občinskih doklad iz prejšnjih let nikakor ne more primerjati s sedanjimi, kajti davčna moč obč. Bled je rapidno narasla in donša sedaj pri nižjih procentih enake dohodke. Še nekaž pa je, vsled česar bi se bile obč. doklade v zadnjih letih lahko še dosti bolj znižale. Občina dobiva sedaj po 2 odstotka ali 3 odstotke kupne cene vseh prodanih nepremičnin in to je neslo zadnja leta težke stotisoče; tega prej ni bilo. Gospod župan Kenda je moral tudi na tem shodu uvideti, da so Blejci vseh strank skrajno ogorčeni nad zvišanjem taks, kajti razven njegovega omizja je bilo vse proti zvišanju taks.

Predsednik je zaključil zborovanje, ki je trajalo 3 ure in pol in ki so mu navzoči ves čas sledili z velikim zanimanjem. Pri tem moramo poudariti, da so vsa društva hišnih posestnikov strogo nepolitična in da se je g. predsednik Frelih na shodu strogo izogibal vsake strankarske politike. Radi tega je popolnoma napačno poročilo v »Jutru«, da je bil shod sklican v ta namen, da bi posestniki pri prihodnjih volitvah nastopili proti sedanji občinski večini pod novo firmo. Izjavljamo pa, da bomo znali nastopiti proti sedanjemu gospodarstvu v občini Bled, ker kot posestniki ne moremo dopustiti, da bi raj naše države Bled popolnoma propadel po zaslugi kake politične stranke.

Članarina za ljubljanske in okoliške hišne posestnike.

Za leto 1926 se je določila sledeča članarina pri hišah do letne najemnine 5000 Din — 25 Din do letnih 10.000 Din 40 Din; do letnih 20.000 Din — 80 Din, do letnih 40.000 Din — 120 Din, nad 40.000 Din 160 Din.

Hišni posestniki ljubljanski in okoliški se prosijo, da določeno članarino poravnajo po v današnjem »Mojem domu« priloženih položnicah v najkrajšem času. Hišni posestniki, ki se nahajajo v boljših razmerah in so pripravljeni za našo organizacijo več prispevati, naj blagovolijo na-

kazati primerno večji prispevek. Vsekakor naj posestniki pošljejo vsaj toliko, kolikor znaša članarina po spredaj določeni najemnini. Društvo ima ogromno stroškov, zlasti z izdajanjem svojega prepotrebne glasila »Moj dom«, z vzdrževanjem društvene pisarne itd., radi česar je nemogoče, da bi člani ne plačevali niti teh članarin. Hišni posestniki, na katere smo se obrnili s posebno prošnjo za prostovoljni prispevek, a se temu vabilu še do danes niso odzvali, naj razun določene članarine nakažejo v pokritje izvanrednih stroškov obenem še po svoji prevdarnosti prostovoljni prispevek. Pri nakazilu letne članarine in morebitnega prostovoljnega prispevka, pa naj vsak ljubljanski hišni posestnik vpoštevata, da je dobil po naši organizaciji izdatno zvišano najemnino, da bode pa edinole vsled našega vztrajnega dela plačal od vsakih 100 Din prejete najemnine sedaj 130 Din manj državnega hišno najemninskega davka državnih pritkov, kakor tudi občinskih doklad. Vže pri 100 dinarjev najemnine prihrani torej posestnik več kakor znaša najmanjša članarina. Pri 1000 Din najemnine pa prihrani posestnik 300 Din, torej polovico več, kakor znaša najvišja letna članarina. To naj hišni posestniki vsekakor v polnem obsegu upoštevajo, ko bodo pisali za naše društvo položnice. Prosimo pa, da prejeto položnico takoj izpolnite in jo oddaste poštnemu uradu, da dobi društvo denarna sredstva v najkrajšem času v pokritje nujnih društvenih stroškov. S takojšnjim nakazilom nam prihranite velike nepotrebne stroške, ki jih imamo vsako leto s pobiranjem članarine pri posameznih posestnikih. Letošnje leto je za hišne posestnike najvažnejše: odprava stanovanjskega zakona, zjednačenje davkov, zlasti hišno najemninskega, kongres hišnih posestnikov v Ljubljani. Ker pa bo vse mnogo stalo, zato storite vsi takoj svojo člansko dolžnost. — *Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.*

Iz naših organizacij.

Shod hišnih in zemljiških posestnikov za Vič, Glince in Rožno dolino proti previsokim davkom v Sloveniji se vrši v sredo, dne 24. februarja t. l. ob 6. uri v restavraciji g. Fr. Nereda v Rožni dolini

štej. 97. Na shodu poroča predsednik društva hišnih posestnikov Iv. Frelih iz Ljubljane. Dolžnost vseh posestnikov iz teh krajev je, da se tega važnega shoda vsi udeležijo, naj si bodo člani društva ali ne. Društveni člani naj na shod pripelejo tudi vse druge posestnike, ki še niso člani naše organizacije. — Torej vsi na shod!

Društvo hišnih posestnikov za Jesenice, Koroško-Belo in okolico je priredilo dne 10. januarja ob 3. uri popoldne v restavraciji g. Tancarja na Jesenicah protestni shod proti previsokim davkom. Shoda se je tukajšnje davkoplačujoče občinstvo polnoštevilno udeležilo. Na shodu je poročal Zvezin predsednik g. Ivan Frelih iz Ljubljane. Udeleženci shoda so z zanimanjem sledili izvajanjem govornika. Na shodu so se sprejele tudi tozadevne resolucije, katere so se odposlale merodajnim oblastvom. Za izčrpno poročilo in dobrohoten pouk se g. govorniku najtopleje zahvaljujemo. Po shodu se je vršil občni zbor imenovanega društva, na katerem se je podalo poročilo o delovanju društva, ter je bil zopet izvoljen prejšnji društveni odbor.

Lovro Pičman

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo, kritje lesno-cementnih streh, prevzemajo se vsa v to stroko spadajoča dela koncesionirano vodovodno inštalacijsko podjetje, izvrševanje vsakovrstnih toplih kopalnih naprav. Napeljava strelovodov.

Ljubljana
Streliška ulica 29

Telefon št. 911.

Trboveljski premog, drva, koks, angleški premog, šlezijske brikete dobavlja „ILIRIJA“, LJUBLJANA
Kralja Petra trg 8 Telefon 220
Plačilo tudi na obroke.

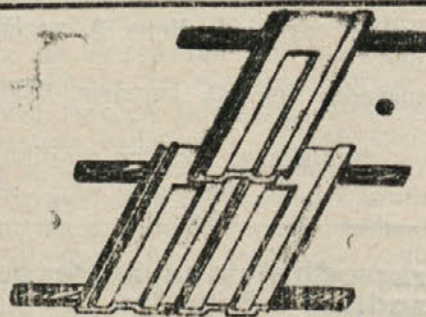
Vodovodni Instalater, klepar in krovec

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8

Miklošičeva cesta št. 13

Najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in na Brdu,
nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Stekleni strešnik je stalno v zalogi.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Telefon interurb. št. 733.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavnica in rezervni zakladi okrog Din 60.000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.